

Kangasalan kaupunki
kirjaamo@kangasala.fi

Viite: Lamminrahkan itäisen läjitysalueen vuosittaisen täyttömäärän nosto, Kangasala

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä Lamminrahkan itäisen läjitysalueen vuosittaisen täyttömäärän nosto -hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain nojalla (252/2017, YVA-laki).

HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti

Lamminrahkan itäisen läjitysalueen vuosittaisen täyttömäärän nosto,
Kangasala

Hankkeesta vastaava

Kangasalan kaupunki

Konsulttina ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus tai YVA-selostus) laatimisessa on toiminut Ramboll Finland Oy.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena toimii Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus tai yhteysviranomainen).

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Kangasalan kaupunki suunnittelee toiminnassa olevan Lamminrahkan itäisen ylijäämämaiden sijoitusalueen vuosittaisen täyttömäärän nostamista. Sijoitusalueen tarkoituksena on mahdollistaa Lamminrahkan kaupunginosan alueella syntyvien pilaantumattomien ja rakentamiseen

kelpaamattomien maa-ainesten vastaanotto ja sijoitus alueelle. Lisäksi alueelle suunnitellaan vastaanotettavan kaupungin muiden alueiden rakentamisessa muodostuvia ylijäämämaita.

Sijoitusalueelle on Kangasalan kaupungin vuonna 2020 myöntämä ympäristölupa (dnro KLA/677/55.00/2020). Alueella on otettu vastaan ylijäämämaita marraskuusta 2020 lähtien ja sille on tällä hetkellä rakennettu voimassa olevan ympäristöluvan mukaiset vesienkäsittelyjärjestelmät ja huoltotiet. Ylijäämämaita on otettu vastaan noin 16 500 m³ (tilanne heinäkuussa 2022). Alueen kokonaistäyttötilavuus on 342 000 m³rtr.

Hankkeessa alueelle sijoitettaisiin ylijäämämaita enintään 200 000 tonnia vuodessa. Toiminta-ajan maisemointitoimineen arvioidaan olevan alle 5 vuotta. Voimassa olevan ympäristöluvan nojalla ylijäämämaita saadaan sijoittaa alueelle 49 000 tonnia vuodessa. Hankealue sijaitsee Kangasalla, lähellä Tampereen rajaa. Kangasalan keskusta sijaitsee noin 6 km etäisyydellä hankealueesta kaakkoon ja Tampereen keskusta noin 10 km länteen.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (jäljempänä myös YVA-menettely) tarkastellaan alla olevia vaihtoehtoja:

Vaihtoehto VE 0: Vuosittaista täyttömäärää ei nosteta, ja toiminta jatkuu nykyisen ympäristöluvan mukaisesti. Alueelle tuodaan vain Lamminrahkan kaupunginosan rakentamisessa muodostuvia pilaantumattomia ylijäämämaita. Toiminta-aika on arviolta 15 vuotta.

Vaihtoehto VE 1: Ylijäämämaiden sijoitusalueen vuosittainen täyttömäärä nostetaan enintään 200 000 tonniin vuodessa toiminta-alueen, kokonaistilavuuden ja täyttösuunnitelman säilyessä nykyisen ympäristöluvan mukaisena. Alueelle voidaan vastaanottaa Lamminrahkan kaupunginosan rakentamisessa ja muissa kaupungin rakentamishankkeissa muodostuvia pilaantumattomia ylijäämämaita. Toiminta-ajan maisemointitoimineen arvioidaan olevan alle 5 vuotta.

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY JA ASIAN VIREILLETULO

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset on lueteltu YVA-lain liitteen 1 hankeluettelossa. Koska kyseessä on voimassa olevan ympäristöluvan nojalla harjoitettava toiminta, on YVA-menettelyn soveltamista tarkasteltava hankkeen muutoksen kautta. Hankkeen muutos edellyttää YVA-menettelyä YVA-lain 3 §:n 1 momentin ja liitteen 1 kohdan 11 b perusteella: jätteiden käsittelylaitokset, joissa muuta kuin vaarallista jätettä sijoitetaan kaatopaikalle, joka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin

vuotuiselle jätemäärälle. Nykyisen ympäristöluvan nojalla ylijäämämaita saadaan sijoittaa alueelle 49 000 tonnia vuodessa. Hankkeen muutoksella sijoitettavien ylijäämämaiden määrää nostetaan 151 000 tonnilla vuodessa siten, että ylijäämämaiden sijoitusalueen vuosittainen täyttömäärä on kokonaisuudessaan enintään 200 000 tonnia.

Hankkeesta vastaava Kangasalan kaupunki on saattanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä myös arviointimenettely) vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma tai YVA-ohjelma) yhteysviranomaiselle 25.2.2022. Arviointiohjelma oli nähtävillä 15.3.–14.4.2022 ja yhteysviranomaisen antoi siitä lausuntonsa 11.5.2022.

Hankkeesta vastaava toimitti 12.7.2022 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen sen käsittelyä ja perustellun päätelmän antamista varten.

YVA-MENETTELYN YHTENSOVITTAMINEN MUIDEN MENETTELYJEN KANSSA

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

Ylijäämämaiden vastaanotto edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa lain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 13 f) perusteella. Toimivaltainen ympäristölupaviranomainen hankkeessa on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto.

ARVIointISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomaisen on tiedottanut arviointiselostuksesta ja sen nähtävilläolosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 1.–31.8.2022. Kuulutus ja arviointiselostus liitteineen on julkaistu ELY-keskuksen verkkosivuilla <https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset/pirkanmaa> ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla <https://www.ymparisto.fi/LamminrahkanlajitusitaYVA>. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Kangasalan ja Tampereen kaupungeille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu 1.8.2022 Aamulehdessä ja 10.8.2022 Kangasalan Sanomissa julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Kangasalan kaupunginvirastossa 2 ja Kangasalan pääkirjastossa.

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 17.8.2022 klo 17–19 etäyhteydellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli mukana etäyhteydellä 3 kuulijaa.

Edellä mainitun lisäksi ELY-keskus on ilmoittanut YVA-selostuksen nähtävilläolosta ja mahdollisuudesta lausuntojen ja mielipiteiden esittämiseen mediatiedotteella ELY-keskuksen verkkosivulla.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Lausunnot arviointiselostuksesta pyydettiin seuraavilta tahoilta: Kangasalan kaupunki, Tampereen kaupunki, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo, Väylävirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Metsähallitus, Suomen metsäkeskus ja Fingrid Oyj.

Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle yksi lausunto. Kangasalan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen, Tampereen kaupungin kaavoitus, Tampereen kaupungin ympäristöterveys, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo ja Fingrid Oyj ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa tai huomautettavaa hankkeesta. Lisäksi yhteysviranomaiselle toimitettiin yksi mielipide.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Yhteysviranomaisen on toimittanut saapuneen lausunnon ja mielipiteen tiedoksi hankkeesta vastaavalle

Yhteenveto lausunnosta

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että merkittävä osa hankealueen vesistä johtuu Tampereen Halimasjärveen laskevaan Ollinojaan. Selostuksessa hankkeesta pintavesiin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu vähäisiksi kielteisiksi. Arvioinnissa on kuitenkin muutamia epävarmuustekijöitä.

Hankealueelta lähtevän veden laatu on molemmissa hankevaihtoehdoissa arvioitu samaksi, vaikka vaihtoehdossa VE1 vuosittainen täyttömäärä ja sitä kautta myös hankealueella vuodessa tapahtuvan toiminnan määrä olisivat huomattavasti suuremmat. Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan vesistökuormitus on suurempaa vaihtoehdossa VE1 ja arviota tulisi tarkistaa.

Ympäristönsuojeluviranomainen huomauttaa myös, että pintavesivaikutusten arvioinnin pohjana ollutta voimassa olevan ympäristöluvan mukaisen läjitystoiminnan tarkkailua on tehty harvakseltaan ja vasta lyhyen aikaa, joten tutkimustuloksia tähän mennessä tehdyn läjityksenkin vaikutuksista pintavesiin on vielä vähän. Ylijäämämaita on lisäksi viety hankealueelle vasta noin 16 500 m³.

Tehdyissä pintavesitarkkailuissa on kuitenkin jo havaittu muun muassa kiintoaine- ja metallikuormituksen kasvua.

Vesinäytteistä olisi syytä analysoida myös sulfaatti. Ojala-Lamminrahkan alueen rakentamisen aikaisessa pintavesitarkkailussa on paikoitellen havaittu kohonneita sulfaattipitoisuuksia. Halimasjärvi kärsii jo nykyisellään happitalouden ongelmista ja sisäisestä rehevöitymisestä, joten lisäkuormitus järveen tulee minimoida.

Yhteenveto mielipiteestä

Kangasalan luonto ry toteaa, että ympäristövaikutusten arviointiselostus sisältää riittävät tiedot. Yhdistys esittää kritiikkiä alkuperäisestä täyttöajasta ja sen vaikutuksista vaihtoehtojen vertailtavuuteen.

Vaikutusten arviointi pitäisi ulottaa myös alueelle, josta jätemaa kaivetaan. Jos läjitysalue saa luvanvaraisesti käyttää vain viisi vuotta, se tarkoittaa, että pintamaita kaivetaan alueilta jo paljon ennen niille rakentamista. Paljastunut maaperä on pidempään altis eroosiolle ja hulevesille, ja ilmastolle haitalliset päästöt lisääntyvät.

Koska läjitysalue ei ole tarkoitettu kierrätystä varten, sinne päätyvä eloperäinen aines, lähinnä pintamaa ja turve, voi jäädä täytössä paksujen maakerrosten alle. Tämä ei ole kestävä toimintatapa, koska aineksia esiintyy Suomen maaperässä vain vähän ja haudattuina ne ovat päästölähde. Täyttö tulisi suorittaa siten, että kaikki kasvualustaksi sopiva aines jäisi pintakerrokseen. Eloperäistä maa-ainesta tulisi kuljettaa muualle tarpeellisiin kohteisiin.

Läjitysalueen sekä sen välittömän ympäristön luontoarvot on tuhottu edeltävillä hakkuilla. Hankkeesta vastaavan velvollisuutena on kohdealueen pikainen saattaminen lähemmäs luonnontilaa ja osaksi ekologista käytävää.

ARVIINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS JA LAATU SEKÄ LAATIJOIDEN PÄTEVYYS

Yhteysviranomaisen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun ja toteaa tältä osin seuraavaa:

Kangasalan kaupungin suunnitteleman Lamminrahkan itäisen läjitysalueen vuosittaisen täyttömäärän nostamisen ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:n ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (277/2017) 4 §:n sisältövaatimukset, ja se on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla. Arviointiselostus on laadittu ottaen huomioon hankkeen arviointiohjelma ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto (PIRELY/164/2022, 11.5.2022). Hankkeesta vastaavalla on myös ollut

käytettävissään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arvioinnin ja sen sisältämien erillisselvitysten toteuttamiseen.

Kokonaisuutena arvioiden yhteysviranomaiselle toimitettu arviointiselostus on laadultaan hyvätasoinen. Arviointiselostuksen perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen keskeisistä ympäristövaikutuksista. Hankkeen toteuttamiselle on esitetty vain yksi vaihtoehto, mutta hankkeen laatu huomioon ottaen tämä on perusteltu asianmukaisesti. Selostuksessa on arvioitu riittävästi vaihtoehtojen VE0 ja VE1 ympäristövaikutuksia.

Edellä todetusta arviointiselostuksen riittävydestä huolimatta arvioinneista on kuulemisten ja yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä noussut esiin joitakin, seuraavaksi käsiteltäviä puutteita ja epävarmuustekijöitä.

Pintavesivaikutusten arvioinnissa vesinäytteistä ei ole analysoitu sulfaattia, kuten Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on tuonut esiin. Vaikutuksiin liittyy sitä kautta jonkin verran epävarmuutta. Sulfaatti tulee tarkemmin arvioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

Arviointiselostuksen ymmärrettävyydessä on hankkeen ilmastovaikutusten osalta jonkin verran epäselvyyttä. Arvioinnin päätulokset on esitetty selkeästi. Kuitenkin varsinaisen ilmastovaikutusten arvioinnin ymmärrettävyyttä kokonaisuudessaan parantaisi se, jos hillintään ja sopeutumiseen liittyvät osiot olisi selkeästi erotettu toisistaan ja käsitelty asiakokonaisuus kerrallaan (esim. päästöt, hiilinielut- ja varastot sekä sopeutuminen).

Arviointiohjelmalausunnossaan yhteysviranomainen on pitänyt perusteltuna, että hankkeen vaikutusarvioinnissa tarkasteltaisiin ilmastonmuutoksen sopeutumisen näkökulmasta myös ilmastonmuutoksen vaikutuksen aiheuttamia riskejä toiminnalle eikä pelkästään itse vaikutuksia. Tällaista selkeää tarkastelua ei sisälly arviointiselostukseen. Ilmaston muuttumista yleisellä tasolla on selostuksessa kuvattu, mutta muutosta olisi tullut tulkita suhteessa suunnittelukohteeseen ottaen huomioon suunnittelualueen pysyväisluonteinen muuttuminen.

Vaikutusarvioinnin puutteet ovat luonteeltaan sellaisia, että ne eivät estä yhteysviranomaista laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Arviointia voidaan täydentää ja tarkentaa hankkeen jatkosuunnittelussa ja tulevassa lupamenettelyssä.

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Yleistä

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä perustuu ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) 19 §:ssä sekä valtioneuvoston asetuksen ympäristövaikutusten arvioinnista (277/2017) 4 §:ssä annettuihin arviointiselostuksen sisältövaatimuksiin, arviointiselostuksessa esitettyihin hankkeen kuvaukseen ja selvityksiin, niiden tuloksiin ja tulosten arviointiin sekä selostuksesta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden sisältöön.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä tulee sisällyttää hanketta koskevaan lupapäätökseen YVA-lain 26 §:n mukaisesti. Lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään Lamminrahkan itäisen läjitysalueen vuosittaisen täyttömäärän nosto - hankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa:

Arvioinnissa hankkeen kannalta keskeisimmiksi tunnistettuja vaikutuksia ovat vaikutukset maankäyttöön, liikenteeseen, maisemaan, ihmisten viihtyisyyteen ja ilmanlaatuun. Keskeiset vaikutukset on tunnistettu asianmukaisesti. Ottaen huomioon seuraavaksi esitettävät seikat sekä ohjelma- ja selostusvaiheen kuulemispalautteen yhteysviranomaisen pitää tässä hankkeessa merkittävänä vaikutuksina hankkeen vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön sekä vaikutuksia maisemaan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, ilmanlaatuun ja liikenteeseen.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön

Hankealue sijoittuu maakuntakaavan mukaisella seudullisesti merkittävällä taajamiin liittyvällä virkistysalueella ja toimii osana kaakko-luodesuuntaista tärkeää ekologista verkostoa. Alue on pääosin alueen maankäyttöä oikeusvaikutteisella tavalla ohjaavassa yleiskaavassa ulkoilu- ja virkistysmetsäksi tarkoitettulle alueelle. Arviointiselostuksessa on arvioitu vaihtoehtojen VE0 ja VE1 vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön. Selostuksessa on huomioitu sekä voimassa oleva että valmistelussa oleva kaavatilanne.

Vaihtoehdossa VE0 yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön kohdistuvat vaikutukset ovat pitkäaikaisempia, sillä hankkeen on arvioitu kestävän 15 vuotta. Vaihtoehdossa VE1 hankkeen on tarkoitus valmistua huomattavasti nopeammin, jolloin vaikutusten kesto olisi lyhyempi. Kuitenkin vaikutusten voimakkuus voi vaihtoehdossa VE1 olla suurempi, kun alueen

käyttökuorma kasvaa vuositasolla. Arviointiselostuksessa todetaan, että vaihtoehdossa VE1 hankealue saataisiin nopeammin yleiskaavan mukaiseen käyttöön ja haittavaikutusten määrä pienenee ajallisesti verrattuna vaihtoehtoon VE0. Vaihtoehdossa VE0 muutosten suuruus on arvioitu pieneksi kielteiseksi ja vaihtoehdossa VE1 pieneksi myönteiseksi.

Yhteysviranomaisen pitää arviointeja oikeasuuntaisina, ja arviointiohjelmassa esitetyt seikat on otettu riittävällä tavalla huomioon selostusta laadittaessa. Yhteysviranomaisen yhtyy esitettyyn arvioon vaikutusten merkittävydestä.

Vaikutukset maisemaan

Arviointiselostuksen mukaan toiminnan päätyttyä läjitysalueelle rakennettava virkistysmäki maisemoidaan ja on osa virkistyskäyttöön osoitettua aluetta. Vaihtoehdossa VE0 kohde valmistuu hitaammalla aikataululla ja maiseman keskeneräisyys on pitempiaikainen, kun taas vaihtoehdossa VE1 kohde valmistuu maisemointineen nopeammalla aikataululla ja aluetta voidaan käyttää nopeammin virkistykseen. Vaikutukset ovat selostuksen mukaan vähäisiä myönteisiä molemmissa vaihtoehdoissa.

Maisemavaikutukset on arvioitu selostuksesta riittävällä tavalla ja oikeasuuntaisesti. Kielteisten maisemavaikutusten hallintaan on selostuksessa otettu kiitettävästi kantaa muun muassa maisemoinnin keinoin. Täyttömäki myös sulautuu maiseman monipuolisuuteen ja pienipiirteisyyteen, mikä vähentää hankealueen näkymistä laajalle alueelle. Täyttömäen maisemointiin hankkeen loppuvaiheessa tulee kiinnittää erityistä huomiota vaikutusten vähentämiseksi.

Vaikutukset ilmaan

Hankkeen ilmanlaatuvaikutuksia aiheutuu maa-ainesten käsittelystä ja liikenteestä. Arviointiselostuksessa on vaihtoehtojen VE0 ja VE1 ilmanlaatuvaikutukset arvioitu vähäisiksi kielteisiksi. Selostuksen mukaan kokonaisuudessaan vaihtoehdon VE1 vaikutukset voivat olla jopa myönteisempiä kuin vaihtoehdon VE0 johtuen lyhyemmästä toiminta-ajasta. Toisaalta lyhyempi toiminta-aika aiheuttaa hieman suurempia liikenne- ja pölyvaikutuksia kuin vaihtoehto VE0, mutta vaikutukset jäävät kuitenkin vähäisiksi. Pölyn lisäksi ilmanlaatuun vaikuttavat lisääntyvän liikenteen pakokaasupäästöt.

Kuljetusten pölyvaikutukset riippuvat rakentamisvaiheesta, minkä vuoksi läjitystoimintaa voi hetkittäin olla enemmän painottuen kesäaikaan ja toisaalta ajoittain läjitystoiminta voi olla hyvinkin vähäistä, jolloin myös vaikutusten voimakkuus vaihtelee. Yhteysviranomaisen pitää arviointeja

oikeasuuntaisina, ja arviointiohjelmassa esitetyt seikat on otettu hyvin huomioon selostusta laadittaessa. Yhteysviranomaisen pitää riittävänä seurantaohjelmassa mainittua päästötarkkailua, jossa pölypäästöjä tarkkaillaan tarvittaessa erillisillä kertaluonteisilla mittauksilla, jos ympäristönsuojeluviranomaisen niin velvoittaa.

Vaikutukset väestöön ja ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Melua aiheutuu toimintaan liittyvästä kuljetuskalustosta sekä ylijäämämassojen täytöstä, lajittelusta ja siirtotöistä. Hankkeen ilmanlaatuvaikutuksia aiheutuu edellä todetusti maa-ainesten käsittelystä ja liikenteestä. Arviointiselostuksessa on vaihtoehtojen VE0 ja VE1 melu- ja ilmanlaatuvaikutukset arvioitu vähäisiksi kielteisiksi. Selostuksen mukaan kokonaisuudessaan vaihtoehdon VE1 vaikutukset voivat olla jopa myönteisempiä kuin vaihtoehdon VE0 johtuen lyhyemmästä toiminta-ajasta. Toisaalta lyhyempi toiminta-aika aiheuttaa hieman suurempia liikenne-, pöly- ja meluvaikutuksia kuin vaihtoehto VE0, mutta vaikutukset jäävät kuitenkin vähäisiksi. Pölyn lisäksi ilmanlaatuun vaikuttavat lisääntyvän liikenteen pakokaasupäästöt.

Kuljetusten melu- ja pölyvaikutukset riippuvat rakentamisvaiheesta, minkä vuoksi läjitystoimintaa voi hetkittäin olla enemmän painottuen kesäaikaan ja toisaalta ajoittain läjitystoiminta voi olla hyvinkin vähäistä, jolloin myös vaikutusten voimakkuus vaihtelee. Yhteysviranomaisen pitää arviointeja oikeasuuntaisina, ja arviointiohjelmassa esitetyt seikat on otettu hyvin huomioon selostusta laadittaessa. Yhteysviranomaisen pitää riittävänä seurantaohjelmassa mainittua päästötarkkailua, jossa melu- ja pölypäästöjä tarkkaillaan tarvittaessa erillisillä kertaluonteisilla mittauksilla, jos ympäristönsuojeluviranomaisen niin velvoittaa.

Arviointiselostuksen mukaan suurin osa liikennemäärien noususta sijoittuu alueille, joilla ei ole rakentamista, mutta jonkin verran kuljetuksia voidaan tuoda myös etelästä eritasoliittymään liittyvää uutta Mannakorventien jatketta pitkin, joka rakennetaan vuosina 2022–2023. Yhteysviranomaisen toteaa, että mainittu uusi tie kulkisi asuinalueen vierestä tai läpi, jolloin tieliikenteen aiheuttama melu saattaa merkittävästi lisääntyä. Tämä tulee tarvittaessa ottaa huomioon kuljetusreittien suunnittelussa ja pyrkiä meluvaikutusten vähentämiseen.

Arviointiselostuksen mukaan molemmissa vaihtoehdoissa läjitystoiminnasta aiheutuva melu on selvästi alle ohjearvon 55 dB lähimmissä asuinalueissa. Läjitysalueen toiminnasta ei aiheudu ilmanlaadun ohje- tai raja-arvojen ylityksiä lähiasutuksella ja toiminnan jatkuessa nykyisen luvan mukaisena ilmanlaatuvaikutukset ovat samaa suuruusluokkaa jatkossakin, eikä uusia terveysvaikutuksia ei muodostu. Vaihtoehdon VE1 mukaisessa tilanteessa hiukkaspitoisuudet kasvavat

hieman toimintojen välittömässä läheisyydessä, mutta vaikutus hankealueen ulkopuolella jää satunnaiseksi ja lyhytaikaiseksi. Pitoisuuslisän jäädessä pieneksi myös terveysthaitan muodostumisen riski jää vähäiseksi. Vaihtoehdossa VE1 terveystvaikutukset arvioidaan vähäisiksi kielteisiksi, koska ilmansaasteille altistumisen matalinta terveydelle haitallista pitoisuutta ei voida määrittää.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen on arvioitu vaihtoehdossa VE0 vähäiseksi kielteiseksi ja vaihtoehdossa VE1 vähäiseksi myönteiseksi. Erot liittyvät pääosin toiminnan suunniteltuun keston ja toiminnan päättyessä alueen muuttumiseen virkistysmäeksi. Mitä nopeammin alue rakentuu ja saadaan virkistyskäyttöön, sitä myönteisemmät arviointiselostuksen mukaan ovat vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Hankealueen toiminnan päättyminen vaihtoehdossa VE1 noin viiden vuoden kuluessa vaikuttaisi myönteisesti alueen virkistyskäyttömahdollisuuksiin, koska alueelle muodostuvan virkistysmäki ja sen ympäristö tarjoavat mahdollisuuden monipuoliseen luonnon virkistyskäyttöön. Väestötason vaikutuksia ei katsota aiheutuvan.

Yhteysviranomaisen pitää arviota ihmisiin kohdistuvien vaikutusten merkittävydestä oikeana. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota hankealueen lähiasukkaiden elinoloihin ja viihtyvyyteen mm. melu- ja pölyvaikutusten ehkäisemisellä sekä tienkäyttäjien turvallisuuteen kohdistuvien haitallisten liikennevaikutusten vähentämisellä.

Vaikutukset liikenteeseen

Yhteysviranomaisen pitää liikennevaikutusten arviointia riittävänä ja johtopäätöksiltään oikeana. Liikennevaikutusten ehkäisemiseen ja vähentämiseen on kiinnitetty hyvin huomiota tarkastelemalla toimenpiteitä, joilla voidaan vaikuttaa liikenteen sujuvuuteen ja liikenneturvallisuuteen sekä ottaa huomioon herkäät kohteet. Yhteysviranomaisen pitää näiden toimenpiteiden toteuttamista tärkeänä.

Huomiot muista arviointiselostuksen osioista

Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön ja muinaisjäänöksiin

Alueella tai sen lähiympäristössä ei sijaitse kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita tai muinaisjäänöksiä, minkä vuoksi vaikutuksia ei muodostu arviointiselostuksen mukaan muodostu. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutuksia on selvitetty riittävästi ja ne on arvioitu asianmukaisesti.

Vaikutukset aineelliseen omaisuuteen

Arviointiselostuksessa todetaan, että ympäristövaikutusten arviointiin ei kuulu vaikutusten arviointi kiinteän ja irtaimen omaisuuden arvoon, vaan YVA-menettelyssä otetaan huomioon hankkeen todennäköisesti merkittävät vaikutukset omaisuuden käyttöön. Selostuksessa todetaan, että hankkeessa ei ole noussut esiin tekijöitä, jotka voisivat vaikuttaa aineellisen omaisuuden käyttöön. Yhteysviranomaisen pitää arviointia ja johtopäätöksiä asianmukaisina.

Vaikutukset maa- ja kallioperään

Alueella ei ole arvokkaita geologisia kohteita. Alueelle tuotavien pilaantumattomien maa-ainesten pilaantumattomuus selvitetään syntypaikalla. Vaikutukset maa- ja kallioperään on arvioitu merkityksettömiksi. Yhteysviranomaisen yhtyy esitettyyn arvioon. Onnettomuustilanteiden aiheuttamat haitalliset vaikutukset maa- ja kallioperään ovat toimenpiteillä hallittavissa.

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Pintavesien osalta arviointiselostus on laadittu pääosin riittävällä tasolla ja ottaen yhteysviranomaisen lausunto hyvin huomioon. Hankealueelta lähtevän veden laatu on molemmissa hankevaihtoehdoissa arvioitu samaksi. Yhteysviranomaisen toteaa, että vaihtoehdon VE1 aiheuttama vesistökuormitus saattaa olla tietyn ajan sisällä suurempaa, mutta vaihtoehdon VE0 vaikutus kestää ajallisesti kauemmin. Yhteysviranomaisen arvion mukaan kuormituksen suuruus kokonaisuutena on todennäköisesti samaa luokkaa.

Jatkosuunnittelussa on keskeistä estää ja vähentää hankkeen pintavesivaikutuksia (ml. hulevesien vaikutukset) mahdollisimman tehokkaasti ottaen huomioon tarkkailuissa jo ilmenneet tulokset. Vesinäytteistä olisi tarpeen analysoida myös sulfaatti niin kuin Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa. Keskeistä on minimoida lisäkuormitus järviin.

Arviointiselostuksessa vaikutukset pintavesiin on katsottu vähäiseksi kielteiseksi. Hankealueella ei ole varsinaisia nimettyjä vesimuodostumia, vaan ojastoa ja pieniä järviä (alle luokittelurajan). Lisäksi odotetut pintavesivaikutukset eivät ylitä ympäristölaatonormeja haitallisten aineiden osalta tai ole muuten merkittäviä ravinteiden ja kiintoaineen osalta. Edellä mainitut seikat huomioiden yhteysviranomaisen pitää arviointia luotettavana.

Lähin luokiteltu pohjavesialue sijaitsee 1,4 km hankealueesta. Alueella ei ole talousvesikaivoja. Toiminnalla ei kokonaisuutena arvioida olevan merkittäviä pohjavesivaikutuksia, mitä yhteysviranomaisen pitää

perusteltuna arviona. Mahdolliset onnettomuustilanteet ovat hallittavissa hankkeesta vastaavan esittämin toimenpitein.

Vaikutukset kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen

Hankkeen luontovaikutukset on arvioitu huolellisesti, ja merkittävimmät luontovaikutukset ovat arviointiselostuksen avulla tunnistettavissa ja arvioitavissa. Hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia alueen kasvillisuuteen, eläimistöön ja luonnon monimuotoisuuteen, sillä alueen luontoarvot ovat pääosin tuhoutuneet hankealueella ja lähiympäristössä jo tehtyjen hakkuiden mukana. Yhteysviranomaisen yhtyy tähän arvioon. Herkimmät säilyneet luontoarvot ovat hankealueen lounaispuolen liito-oravan elinalue, jonka katkenneita kulkuyhteyksiä esitetään parannettavan toiminnan päätyttyä. Alueen jatkosuunnittelussa tulee huomioida, että toimivien kulkuyhteyksien tulee olla mahdollisimman leveitä ja puiden riittävän lähellä toisiaan.

Arviointiselostuksessa mainitaan vieraslajien leviämisen riski läjitysalueen toiminnassa. Vieraslajien leviäminen on maansiirtoon liittyvässä toiminnassa yksi keskeisimmistä ympäristövaikutuksista. Selostuksessa on mainittu vieraskasvilajeihin liittyvä leviämisen ehkäisy. Kasvien siementen lisäksi maansiirron yhteydessä voi levitä myös muita lajeja, esimerkiksi espanjansiruetanan munia. Toiminnan suunnittelussa tulee alueen mahdollisia vieraslajiesiintymiä tarkkailla riittävän usein ja varautua torjuntatoimenpiteisiin, mikäli alueelle huomataan levinneen vieraslajeja.

Vaikutukset ilmastoon

Ilmastovaikutusten arvioinnin päätulokset on esitetty selkeästi ja oikeasuuntaisesti. Aiemmin esiin tuodusti ilmastovaikutusten arvioinnin ymmärrettävyyttä kokonaisuudessaan kuitenkin selkeyttäisi, jos hillintään ja sopeutumiseen liittyvät osiot olisi selkeästi erotettu toisistaan ja käsitelty asiakokonaisuus kerrallaan (esim. päästöt, hiilinielut- ja varastot sekä sopeutuminen).

Yhteysviranomaisen toteaa, että mikäli hankkeen toiminnan jälkeinen maisemointi toteutetaan mahdollisimman paljon metsän kasvua lisäävästi, voi sillä olla pitkällä aikavälillä lievä positiivinen vaikutus ilmastoon. Negatiivisia vaikutuksia syntyy hankkeen toteuttamisen aikana liikenteen ja työkoneiden päästöistä, joihin voi vaikuttaa kiinnittämällä huomiota työkoneiden käyttövoimiin.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen osalta on huomioitava, että vaikka ilmaston muuttumista yleisellä tasolla on selostuksessa kuvattu, olisi muutosta tullut tulkita suhteessa suunnittelukohteeseen. Hankkeen toimintaan ei sen lyhyehkön toiminta-ajan vuoksi todennäköisesti tule kohdistumaan merkittäviä ilmastoriskejä. Hanke kuitenkin muuttaa

olosuhteita kohdealueella pysyvästi, jolloin tästä aiheutuvat ympäristövaikutukset saattavat voimistua. Erityisesti lisääntyvän sadannan myötä lisääntyvät hulevesivalumat ovat tällainen vaikutus. Kohde on Halimasjärven valuma-aluetta, johon valunnan kuormitus kohdistuu Ollinojan kautta. Hulevesien määrän lisääntymiseen niin toiminta-aikana kuin toiminnan päätyttyä sekä tästä aiheutuvaan kuormitukseen ja sen lieventämiseen tulisi jatkosuunnittelussa kiinnittää vielä huomiota.

Vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen

Hankkeen vaihtoehdoilla VE0 ja VE1 ei ole arvioitu aiheuttavan luonnonvarojen hyödyntämiseen ja jätehuoltoon kohdistuvien vaikutusten osalta muutosta nykytilanteeseen. Arviota voidaan pitää oikeana. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida, että tietojen alueelle tuoduista maamassoista tulee olla selkeästi saatavilla. Maa-aineksen pilaantumattomuuden varmistaminen tulee suunnitella huolella etukäteen ja huomioida lupakäsittelyssä.

HANKKEEN JATKOKÄSITTELYSSÄ HUOMIOITAVAA

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaisesta esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

PERUSTELLUN PÄÄTELMÄN TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmänsä sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakunnan liitolle ja muille asianosaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä on nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa <https://www.ymparisto.fi/LamminrahkanlajitusitaYVA> sekä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa <https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset/pirkanmaa>.

SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 6000 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty suppean hankkeen mukaisesti (7-13 henkilötyöpäivää). Maksupäätös on annettu valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla, ja maksun määrä perustuu valtioneuvoston asetukseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2022 (1259/2021).

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä. Oikaisuvaatimusosoitus toimitetaan hankkeesta vastaavalle tämän lausunnon liitteenä.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 1 §, 2 §, 3 §, 17 §, 19 §, 20 §, 21 §, 23 §, 25 §, 26 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (1259/2021) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2022 1 § ja 2 §.

ASIAN KÄSITTELY

Asia on käsitelty Pirkanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat-vastuualueen luontoyksikössä.

10.10.2022

Lausunnon on esitellyt lakimies Maria Hakala ja ratkaissut lakimies Riina Arffman. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti, ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Edellä mainittujen lisäksi arviointiselostuksen tarkastamiseen ja perustellun päätelmän laatimiseen ovat osallistuneet YVA-asiantuntijana ylitarkastaja Katja Sippola, alueidenkäytön ylitarkastaja Paula Piirainen, luonnonsuojelun ylitarkastaja Elisa Nygård, ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen asiantuntijoina erityisasiantuntija Valeria Kerkkä ja johtava asiantuntija Soili Ingelin, ympäristönsuojelun ylitarkastaja Eeva-Maija Haukka, vesiyksikön ylitarkastajat Nina Nenonen ja Salla Taskinen sekä liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen liikenteen ja maankäytön asiantuntija Minna Huttunen ja ympäristöasiantuntija Johannes Järvinen.

Liitteet	Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (hankkeesta vastaavalle)
Jakelu, sähköisesti	Kangasalan kaupunki Ramboll Finland Oy
Tiedoksi, sähköisesti	Kangasalan kaupunki Tampereen kaupunki Pirkanmaan liitto Pirkanmaan maakuntamuseo Väylävirasto Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto Metsähallitus Suomen metsäkeskus Fingrid Oyj

Tämä asiakirja PIRELY/164/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/164/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hakala Maria 10.10.2022 12:49

Ratkaisija Arffman Riina 10.10.2022 12:50